Олег Проців

Негативний вплив тоталітаризму на організацію мисливського господарства в Україні

Тоталітарна політична система через ручну систему управління негативно впливає на розвиток економіки. Політична, воєнна, господарська еліта монополізує користування природними ресурсами, порушуючи тим самим рівний доступ до них. Для організації мисливства необхідно отримати право на користування такими природними ресурсами як дичина та мисливські угіддя, на яких знаходяться мисливські види тварин. Вирішення питання рівного доступу до користування природними ресурсами знімає соціальну напругу серед мисливців, місцевих територіальних громад, суспільстві, має позитивний вплив на економічну ефективність мисливського господарства.

Ключові слова: Галичина, мисливство, тоталітаризм, нацизм, комунізм, Герінг

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Проблема впливу тоталітарного режиму на розвиток мисливського господарства висвітлювалась у журналах «Łowiec» («Ловець») – видання Малопольського мисливського товариства та «Łowiec Polski» («Ловець Польський») – державне видання центральної спілки мисливських товариств Польщі.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає в аналізі впливу тоталітарних режимів правління на розвиток мисливського господарства України.

Для досягнення поставленої мети були сформульовані такі *завдання*:

– узагальнити історіографію проблеми в організації державного регулювання мисливства в Україні;

– розкрити негативний вплив тоталітарних режимів на розвиток мисливського господарства України.

Об'єктом дослідження є вплив тоталітарних режимів на розвиток економіки.

Предмет дослідження – вплив комуністичної та фашистської ідеології на розвиток мисливства в Україні.

Історичні матеріали свідчать, що ще починаючи з монарших часів, еліта захоплювалась полюванням. Під час полювання вирішувалось багато державних справ. Згадаймо хоча б, як у Біловежській Пущі під час полювання перших секретарів республіканських центральних Комітетів комуністичної партії підписувались Біловежські угоди – за назвою мисливських угідь, де приймалось рішення. Не стояв осторонь від відпочинку на полюванні найближчий соратник Адольфа Гітлера – Герман Вільгельм Герінг. Більше того, він був не лише добрий мисливець, але й також організатор мисливства у всій Німеччині. Перебуваючи на посаді головного ловчого, він серед іншого організовував мисливські виставки, сприяв розведенню дичини, спрямовував діяльність мисливських товариств на благодійні цілі [1, с.305]. Тогочасна мисливська література залишила нам спогади про мисливську діяльність Герінга. Зокрема, до початку Другої світової війни він неодноразово приїзджав на полювання до Другої Речі Посполитої.

Організацією полювання для Герінга займались на дипломатичному рівні. Так, 18 лютого 1935 року у Косові Поліському відбулось полювання, організоване для Герінга польським генералом Фабрици. Головною здобиччю були вовки та рисі. Під час цього полювання було добуто 4 рисі, 2 вовки і 17 кабанів, 2 рисі було добуто особисто Герінгом [2, с.244]. Після закінчення полювання Герінг підняв тост на знак подяки за організацію полювання та просив організаторів не перейматись, якщо щось не вдалось. Польська преса одразу ж улесливо відреагувала: «Лише цими кількома словами він заполонив наші небайдужі серця» [3, с.183-186]. Як відзначалось у пресі 1938 року, Герінг полював у Біловезькій Пущі: двічі вивозив звідси гарні трофеї [4, с.3-4]. У свою чергу польські мисливські делегації гостювали у Німеччині, зокрема, для вшанування покровителя мисливців – Святого Губерта у 1936 році. Делегація

складалась з членів Польської спілки мисливців, для яких було організоване показове полювання із соколами [5, с.636].

Будучи керівником німецьких мисливців, Г. Герінг займався організацією мисливських виставок. Так, велика мисливська виставка була ним організована у 1937 році у Берліні. Під час урочистостей з нагоди відкриття виставки перше слово отримав бургомістр Берліна, а після нього – Герінг, який виступав у мисливській формі [6, с.184-187]. Звісно, що як відомий мисливець, він мав багато власних трофеїв, які були представлені в окремо взятій кімнаті [7, с.664-665]. На цій виставці лише із Станіславівського воєводства було представлено п’ятдесять трофеїв оленя з таких мисливських ревірів, як Велдіж, Шибене, Татарів, Космач, Солотвино Мізунське, Сколе, Ворохта та інші. Найвищі золоті відзнаки отримали трофеї зі Сколе, Ворохти, Жаб’я, Поляниці, Перегінська [8, с.36-37]. Також були відзначені золотими медалями мисливські трофеї, представлені Золочівським мисливським товариством [9, с.54].

Але в дусі авторитаризму будь-які публічні заходи не обходились без елементів пропаганди режиму. Виставка не стала винятком. Польська преса з пієтитом відзначала, що 4 листопада 1937 року відбулось мисливське свято поляків під час організації мисливської виставки у Берліні. У цей день у Польському посольстві відбувся офіційний прийом для найвищих мисливців Європи, де були присутні Герінг, посли Великобританії, Румунії, багато князів. Герінга було відзначено найвищою нагородою польської мисливської спілки, а посол Польщі – Липський підняв тост на честь великого ловчого Німеччини – Г. Герінга. Той у свою чергу зазначив, що Польща та Німеччина найкраще і найбагатше представили свої експонати на організованій виставці [10, с.436]. Більше того, після виходу 1 квітня 1935 року нового німецького мисливського закону поляки відзначили, що цей закон скопійований з польського мисливського закону 1927 року, показуючи свою мудрість [11, с.303-305].

Хоча й по режиму правління довоєнна Німеччина була тоталітарною, але для покращення іміджу мисливства Герінг спричинився до того, щоб кожен мисливець передплачував мисливський журнал, створюючи видимість

соціальної справедливості у німецькому суспільстві. Редакція журналу повідомляла, що починаючи з 1 квітня 1935 року, вартість передплати журналу «Wild und Hund» на цілий рік зменшується з 18 до 12 марок [12, с.216]. Крім того, Герінг як керівник мисливців намагався підняти роль цієї галузі у соціальній справедливості. Так, того щоб малозабезпечені з гідністю відзначили Різдво, він закликав мисливців Німеччини пожертвувати для них у період з 9 по 15 грудня частину впольованої дичини. Лише мисливці провінції Брауншвейг пожертвували місцевому населенню 44 голови оленів, 49 козуль, 4 кабани, 20 фазанів, 539 зайців та 474 кролики. Передача дичини з метою пропаганди режиму відбулась в урочистій обстановці [13, с.74].

Лише у 1934 році мисливці Німеччини на заклик Герінга подарували бідним дичини на суму 1080000 марок, а у наступному 1935 році – на 1262000 марок. Загальна вага переданої дичини склала 1290000 кг, а саме: 3758 оленів , 934 лані, 27936 козуль, 1236 кабанів, 92 інших копитних, 119866 зайців, 67039 кроликів, 13091 фазанів, 311 куріпок, 886 диких качок. Герінг з гордістю заявив, що на світі немає жодної такої нації, де б мисливці так сильно дбали про свій народ [14, с.488].

Месіанство німецької раси та фашистської ідеології знайшли своє відображення у Герінга й у мисливстві. Після захоплення Австрії німецькими фашистами у 1936 році німецька пропаганда не оминула застосуванням й у цьому контексті мисливства. Зокрема, під час святкування свята Святого Губерта 2 листопада 1936 році у Гайнберзі біля Брунксвіка, Герінг у своїй промові відзначав тяглість мисливської традиції у Німеччині. Серед іншого він відзначив, що ліс і тварини належать Богові, а мисливці є лише виконавцями волі Божої. Німецькі ж мисливці добре знають цей принцип і добре виконують волю Божу [15, с.708]. Він наголошував, що 260 тис. німецьких мисливців – є слугами німецького народу, які вносять свій посильний вклад у німецьку культуру [16, с.169]. Проте «слуга народу» Герінг належав до еліти нації, яка

ніколи не обділяла себе при приватизації гарних мисливських угідь. Зокрема, Герінг для власного ведення мисливського господарства та полювання

захопив у Ганновері вольєрне мисливське господарство, організоване ще у 1836 році тодішнім королем Эрнстом Августом І. Вольєр був обгороджений мурованою стіною висотою у 2,2 метри, довжиною 16,5 км, а його площа становила 1680га. Також для потреб мисливства тут зразково велось розведення мисливських собак [17, с.436].

Не стояв осторонь Герінг і у справі розведення дичини. Зокрема, ним у 1934 році було організоване заповідне урочище Шорфгайде, що знаходилось 100 км від Берліну [18, с.236]. До нього було завезено 600 лосів з інших мисливських господарств. Спеціально для них було створено штучне озеро [19, с.689]. Тож як бачимо, тоталітарний фашистський режим для своєї пропаганди використовував будь-яку сферу діяльності. На службу нечисті було поставлене і мисливство, яке на той час знаходилось під «чуйним» керівництвом одного з фашистських бонз – Г. Герінга.

Проводячи паралель з розвитку тоталітарних ідеологій бачимо, що нічого не змінилось і на даний час. На жаль на очах розпадається великий міф про вічну дружбу слов’янських народів, нівелюється велика людська та матеріальна жертва практично всього світу у боротьбі з німецьким, італійським, японським фашизмом. Неодноразово ми у цей час чуємо слова від ветеранів Великої Вітчизняної війни про те, якою дорогою ціною далась перемога і потрібно зробити все можливе, щоб утримати спокій. Але виявляється, що тоталітарна ідея, як інфекція не щадить нікого, навіть того лікаря, який лікував хворого. Перемогли лише носіїв фашистської ідеології того часу – німців, італійців. Проте, коли комуністичні ідеологи кажуть, що «ідеї Леніна живі і завжди будуть жити», вони мають рацію. Реалії сучасності підтверджують політичну тезу, що не такі страшні особи, які проповідують тоталітарні політичні ідеї, як то Ленін чи Гітлер, а страшні самі тоталітарні ідеї, що заражають свідомість великих мас. Держави, які взяли на озброєння тоталітаризм, ніколи про їх добробут не піклуються. Головне зазомбувати велику кількість людей, які готові служити ідеї.

Тож, як бачимо, історія з Герінгом повторюється. Його гарні тости на полюванні з польськими високопоставленими мисливцями і клятви у дружбі не завадили Німеччині через деякий час напасти на Польщу. Напевно не менш дружні тости звучали на полюванні у Біловезькій Пущі між першими секретарями Комуністичних партій України, Росії та Білорусії, коли підписували угоду про розпад Радянського Союзу. А може угоди, укладені під час полювань, не мають жодної вартості?

Висновок

Тоталітарний режим правління негативно позначається на ефективності національної економіки, монополізуючи використання природніх ресурсів, позбавляючи значну частину населення можливості займатись мисливством.

Використана література

1. Gieysztor J. Nowa ustawa łowiecka Rzeszy Niemieckiej//Łowiec Polski – 1935. – № 16. – S.305.

2. W sprawie turystyki myśliwskiej cudzoziemców do Polski // Łowiec Polski – 1937. – № 13. – S.244.

3. M. Potocki. wielki łowczy rzeszy niemieckiej w kniei poleskiej // Łowiec Polski – 1937. – № 10. – S.183-186.

4. J . Gieysztor łowiectwo Polskie w ocenie Niemieckiej // Łowiec Polski – 1938. – № 1. – S.3-4.

5. Uroczystośói ku czci św Huberta w Niemczech // Łowiec Polski – 1936. – № 33 . – S.636.

6. Wielki łowczy Rzeszy Niemieckiej w kniei poleskiej//Łowiec – 1937. – № 10. – S.184-187.

7. Zwycięstwo ś-go Huberta// Łowiec Polski – 1937. – № 34. – S.664-665.

8. Polski jeleń na międzynarodowej wystawie łowieckiej w Berlinie//Łowiec. – 1938. – № 3-4. – S. 36-37.

9. Obchód 50-lecia polskiego towarzystwa łowieckiego w Złoczowie // Łowiec. – 1938. - № 15-16. – S.54.

10. Dylewski J. pawilon Polski na m. w. ł. w Berlinie // Łowiec Polski – 1937. – № 33. – S.436.
11. Gieysztor J. Nowa ustawa łowiecka Rzeszy Niemieckiej//Łowiec Polski – 1935. – № 16. – S.303-305.
12. Z prasy zagranicznej// Łowiec Polski – 1935. – № 11 . – S.216.
13. Ofiara w zwierzynie dla najuboższych o kręgu łowieckieg o Braunschweig// Łowiec Polski – 1935. – № 4 . – S.74.
14. Z prasy zagranicznej // Łowiec Polski – 1936. – № 25 . – S.488.
15. Uroczystośói ku czci św Huberta w Niemczech// Łowiec Polski – 1936. – № 36 . – S.708.
16. Z prasy zagranicznej// Łowiec Polski – 1936. – № 8-7 . – S.169.
17. Deutsche jagd // Łowiec Polski – 1937. – № 22. – S.436.
18. Der naturfoscher // Łowiec Polski – 1935. – № 12 . – S.236.
19. Echa ze świat a//Łowiec Polski – 1934. – № 34 . – S.689.

Проців О.Р. Негативний вплив тоталітаризму на організацію мисливського господарства в Україні // Держава у теорії і практиці українського націоналізму. Матеріали VI Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю. Івано-Франківськ, 26-27 червня 2015 р. / Наук. ред. О. М. Сич. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2015. С. 392-398.